

Mere musik *kan bryde den negative sociale arv*

Tæt samarbejde mellem Horsens Musikskole og tre folkeskoler i belastede boligområder styrker børnenes selvværd, sprog og sociale kompetencer. Det er med til at skabe et solidt musikmiljø i folkeskolen.

Af journalist Lis Agerbæk Jørgensen

Eleverne har fået større selvværd og flere sociale kompetencer, skolerne har fået opbygget en musikkultur og et bedre image. Det skyldes ekstra musiktimer og et samarbejde mellem musikskolens lærere og folkeskolens musiklærere i Horsens.

De positive resultater står i kø i evalueringen af de første seks år i projektet "Musik til alle". Her samarbejder Horsens Musikskole med Langmarkskolen, Søndermarkskolen og Vestbyskolen, tre folkeskoler med mange elever fra socialt belastede familier og mange tosprogede.

– "Musik til alle" viser, at man kan opnå markante resultater med en udvidet musikundervisning i stærkt belastede områder. Musikken kan være med til at bryde mønstrene, så der sker en udvikling hvor negativ social arv skifter til social opdrift, siger cand. pæd. Finn Holst, som har foretaget den eksterne evaluering for Forskningsenheden Musikpædagogik,

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet. Ideen til projektet kom fra Horsens Musikskole, og de tre folkeskoler blev valgt, fordi en opgørelse viste, at meget få børn fra de skoler gik til undervisning i musikskolen. Projektet skulle give eleverne et øget selvværd, som kunne smitte af på den øvrige undervisning. Skolerne håbede på at opnå en bedre kvalitet i musikundervisningen, og at skolernes image kunne blive bedre.

– Da jeg opfandt det her projekt for seks år siden, var det for at nå alle børn. Vi har elever nok og har venteliste i forhold til vores bevilling, men vi gør det for at nå så mange børn som muligt. Hvis musikskolen har medvirket til, at de tre skoler har fået en bedre musikundervisning og et bedre musikmiljø, så er missionen lykkedes, siger Jørn Steffensen, leder af Horsens Musikskole.

Tilfredse skoleledere

Op det er lykkedes, ifølge evalueringsrapporten. Skolelederne fremhæver, at projektet har haft en overordentlig stor betydning for elevernes måde at stå frem på, og at musikundervisningens kvalitet er hævet voldsomt. Der er sket videndeling, og det har haft indflydelse på hele måden at arbejde med musik på. Lærerne fremhæver, at eleverne udvikler selvtillid, og det kan man også mærke uden for musiktimerne.

"Det er centralt, at de børn vi arbejder med her, sædvanligvis ikke har noget at vise – derfor bryder det en ond cirkel, når de har noget at vise i kraft af musikprojektet. Der er et skift i elevernes egen opfattelse af, hvad de kan, og i forældrenes". "Vi begynder nu at se effekten af projektet, da vi nu har de årgange, der har været med hele vejen. De har en stor glæde ved at gøre sig umage med nogle ting og oplever glæden ved musikken", siger musiklærere i evalueringen.

Foto: Horsens Musikskole

Det er en stærk musikalsk oplevelse for deltagerne at optræde for hinanden, venner og familie på den store friluftscene i Lunden.

1000 børn og unge fra de tre skoler og musikskolen har hver sommer siden 2001 deltaget i *Musik til alles* fælleskoncert. Alle årgange fra 0. til 5. skal på scenen bl.a. med et fælles nummer, og hver årgang for sig har et nummer, de optræder med.

Foto: Horsens Musikskole

To kulturer støder sammen

To lærere sammen kan give dobbelte muligheder i musiktimerne, og musikskolens lærere og musiklærere fra folkeskolen har samarbejdet om den obligatoriske musikundervisning, kor, musical og koncerter. Det er en styrke, men der er også plads til forbedringer, viser evalueringen.

Folkeskolelærere og musikpædagoger kan noget hver for sig, og har også nogle fælles kompetencer. Men musikskolelærerne mangler en basiskompetence i forhold til at undervise, skriver Finn Holst i evalueringsrapporten. To kulturer støder sammen, når musikpædagoger og musiklærere fra folkeskolen skal arbejde sammen, og det er ikke altid lykkedes specielt godt.

“Vi skal erkende hvad folkeskolen kan... Hvad er det så musikskolen kan... Hvor kan vi samarbejde om en tredje model. I en skole med mange sociale problemer er det påtrængende at finde en vej frem”, siger en musiklærer i evalueringen.

– Alt for mange timer er endt med, at musikpædagogerne tager styringen, fordi de er bedre til at spille og synge, og folkeskolelærerne bliver “hjælpelærere”. I de kommende år vil vi arbejde på at finde et ligeværdigt samarbejde for børnenes og musikkens skyld – her er der et enormt udviklingspotentiale, siger Jørn Steffensen. Musikskolerne er generelt svage, når det gælder pædagogik, mener han.

– Vores spidskompetence er det kunstneriske og så kommer pædagogikken ofte i anden række, mens seminarierne vægter modsat. Vi har en mangel i forhold til det pædagogiske, der står vi svagt. Det gør vi også i forhold til at håndtere 24 børn på én gang. Vi skal vægte, at musikpædagogerne bliver dygtigere til at vurdere, hvor børnene er, som basis for undervisningen. Og blive bedre til at evaluere hvad de fik ud af det, siger musikskolelederen.

Sæt timetallet op

Trods mangler og ind imellem skæve samarbejdsrelationer viser projektet styrken i et tæt samarbejde mellem folkeskole og musikskole, mener både Finn Holst og Jørn Steffensen.

– Det kræver både uddannede folkeskolemusiklærere og uddannede musikskolelærere med pædagogiske kvalifikationer. Sammen kan de noget helt specielt, og det er en styrke, som har skabt ekstraordinære resultater, vurderer Finn Holst.

Og så er det vigtigt at især skoler i socialt belastede områder satser på musik, specielt i indskoling. Det dokumenteres af hans timetalsundersøgelse af musikundervisningen i folkeskolen. Den viser, at mange skoler ikke lever op til det anbefalede timetal.

– Med den stærke opdeling i et A-hold og et B-hold kan man sige, at fødekæden fra folkeskolerne kører på halv kraft. Hvis halvdelen af skolerne står uden for, får mange børn ikke det mest basale kendskab til musik. Så ikke mindst socialt belastede skoler bør gå samme vej, som de gør i Horsens. Især er det vigtigt at styrke musikundervisningen markant i indskoling, siger Finn Holst.

En bedre musikundervisning er alene ikke målet, det er også midlet til at give børnene bedre sociale kompetencer og bedre selvværd, og her supplerer musikpædagoger og folkeskolelærere hinanden rigtig godt, mener han. Jørn Steffensen er enig.

– Vi kan helt sikkert lære af hinanden og opnå et ligeværdigt samarbejde, siger musikskolelederen.

Skolerne har lært af de foregående års erfaringer, så nu er der lagt tid ind til fælles forberedelse.

– Vi lægger også op til, at de to lærere planlægger hele forløbet fra 0.-5. klasse sammen, og fra 1. august har vi ansat en medarbejder til at supervisere den fælles undervisning i folkeskolen, siger Jørn Steffensen.

- I skoleåret 2008-09 skal fem af Horsens Musikskoles 48 lærere undervise i folkeskolerne. De første år var mange flere involveret, men nu er timerne koncentreret på færre musikpædagoger, da ingen kan holde til at undervise fra kl. 8 til 13 i folkeskolen og derpå fra kl. 14-19 i musikskolen.

Samarbejdet musikskole-folkeskole betyder

- Markant bedre kvalitet i musikundervisningen via samspil mellem musikpædagoger og folkeskolelærere
- Bedre sammenhæng mellem folkeskole- og musikskoleundervisning
- Musikskolen får større kontakt med elever og forældre fra de tre belastede skoler

En pixiudgave af Finn Holsts evaluering kan læses på www.musikskolen.horsens.dk. Trykte eksemplarer á 50 kr. kan bestilles hos Horsens Musikskole musik@horsens.dk ■

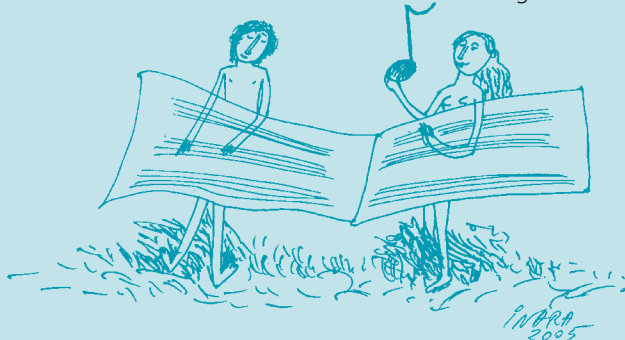
Fakta

De vigtigste resultater i "Musik til alle"

- Større selvværd hos eleverne
- Bedre sociale kompetencer og koncentrationsevne
- Mere lyst til at lære
- Elevernes sproglige udvikling stimuleres
- Brud med negativ opfattelse af musikundervisning
- En musikkultur er etableret
- Skolernes musiktraditioner er styrket
- Musikundervisningen får en afsmittende virkning på andre fag
- Skolernes image er blevet bedre

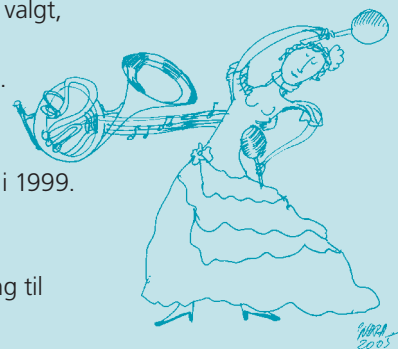
Økonomi

Det daværende statslige Kulturrådet for Børn gav 1,1 million kroner til dele af projektet i 2001-2003. Så gik Horsens Kommune ind og støttede, og de seneste år, hvor folkeskolerne har kørt efter "pose-penge-princippet", har de selv afsat midler. I 2007 blev brugt 512.346 kr. på projekt "Musik til alle", og projektet udvides i det kommende skoleår. Samklangsprojektet/Musikrådet har betalt for en ekstern evaluering.

Flere børn i musikskolen

De tre folkeskoler blev valgt, fordi færrest børn herfra gik i musikskole. De lå som nummer 10, 11 og 12 af kommunens 12 skoler i 1999. Siden er tallet af børn herfra til musikskolen vokset fra en fordobling til over en femdobling.

Finn Holst anbefaler:

Nye indsatsområder kunne fx være

- Få alle med. Alle elever skal møde kombinationen af musikskolelærer og folkeskolelærere i længere perioder på alle klassetrin.
- Udbyg instrumentundervisningen
  - i og udenfor skoletiden
- Indfør frivillig instrumentalundervisning i skoletiden
- Udvikle samarbejdsformer
- fælles planlægning
  - udvikling og sikring af rammer og indhold
- indfør sparring / kollegial supervision
- skab et netværk til videndeling og intern løbende evaluering
- Udvikle musikpædagogiske basiskompetencer
- Udarbejde og gennemfør en kompetenceopgradering af de nødvendige basiskompetencer. Anbefales både af hensyn til projektet og for at modvirke udbrændthed hos lærerne
- Tilknyt en konsulent med "overbygningskompetence"